

GEMMA
Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola, Általános
Iskola és Készségfejlesztő Iskola

Fejlesztő nevelés-oktatás szakmai
rehabilitációs programja

Helyi tanterv a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulóknak

Szeged
2019. szeptember 01.

Módosítva: 2022. szeptember 01.

Tartalom

Jogsabályi alapok	3
A súlyos és halmozott fogyatékoság meghatározása a 32/2012 EMMI rendeletben foglaltak szerint. 4	
A fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolai oktatás a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről: 4	
Az iskola működésének feltételei.....	5
Tevékenységünk célja.....	6
Tevékenységünk feladatai	6
Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése	7
Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőtt lét szerepeire	7
Testi és lelki egészség.....	7
Információs és kommunikációs kultúra.....	8
Hon- és népismeret – európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.....	8
Pedagógiai alapelvek	9
A kommunikáció és az interakció elve	9
A normalizáció és a participáció elve	9
A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve	9
Kooperáció és a tudatosság elve	9
A differenciálás és az individualizáció elve.....	9
A tanítás és tanulás szervezeti keretei, formái.....	10
A fejlesztés területei.....	10
Kommunikáció.....	11
Mozgásnevelés	12
A dologi, az emberi és természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele	13
Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése	13
Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása	14
Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükségletkielégítés kultúrájának megismerése	15
Tantárgyak, tananyagtartalom	16
Szűkebb-tágabb környezet	16
Tananyagtartalom	16

Mozgásnevelés	20
Tananyagtartalom	20
Önkiszolgálás	25
Tananyagtartalom	25
Ének-zene	27
Tananyagtartalom	27
Ábrázolás-alkítás	29
Tananyagtartalom	29
Egyéni fejlesztések, terápiák	31
A pedagógiai munka tervezése.....	32
A tanulók fejlődésének értékelése	33
A bekerülés feltételei	33
A továbbhaladás.....	33
Tanulói jogviszony megszüntetése.....	34
Gyermekétkeztetés rendje.....	34
Szülői kapcsolattartás.....	34
Melléletek a tantárgyak tanításához.....	34
1. Feladatgyűjtemény a Szűkebb tágabb környezet tantárgy tanításához	34
2. Feladatgyűjtemény a Mozgásnevelés tantárgy tanításához.....	34
3. Feladatgyűjtemény az Önkiszolgálás tantárgy tanításához.....	34
4. Feladatgyűjtemény az Ábrázolás-alkítás tantárgy tanításához	34
5. Feladatgyűjtemény az Ének-zene tantárgy tanításához	34
6. A fejlesztő nevelés-oktatásban használatos eszközök jegyzéke	34
Legitimációs záradék	35

Jogszabályi alapok

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 2020. EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

A súlyos és halmozott fogyatékoság meghatározása a 32/2012 EMMI rendeletben foglaltak szerint

A súlyos és halmozott fogyatékoság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók - mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés - minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékoság hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. A fogyatékoságok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg.

A fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolai oktatás a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről:

1. A tankötelezettség teljesítését a fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolában a) az a gyermek kezdheti meg, aki május 31. napjáig, b) a szülő kérésére az a gyermek kezdheti meg, aki december 31. napjáig a hatodik életévét betölti.
2. A fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolában a tanulóknak a fogyatékoságuk, fejlettségük és életkoruk alapján történő csoportokban sorolásáról – a nevelőtestület véleményének kikérésével – az intézmény vezetője dönt. A csoportok maximális létszáma hat fő.
3. A fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolai nevelés a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.
4. A fejlesztő nevelést-oktatást végző iskolai nevelés a fejlesztő nevelést-oktatást iskolai rehabilitációs pedagógiai program és a tanév helyi rendjét meghatározó éves munkaterv alapján folyik.
5. A tanév tizenkettedik hetének végéig minden tanuló részére el kell készíteni a személyre szabott, a tanuló fejlesztésének súlypontjait meghatározó egyéni fejlesztési tervet.
6. A tanuló fejlődését a nevelőtestület a tanítási év végén, a központilag kiadott nyomtatványon szövegesen értékeli. A szöveges értékelés tartalmazza a tanulónak az egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, továbbá a következő tanítási év egyéni fejlesztési tervének elkészítéséhez szükséges javaslatokat.

Az iskola működésének feltételei

Tárgyi feltételek

A Gemma Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola a szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik. A tárgyi környezet megfelelő kialakítására azért van szükség, mert optimális esetben hozzájárulhat az önálló életvitelre való felkészüléshez. A belső tér kialakítása úgy történt, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók számára nyújtson kellő biztonságot és védettséget.

A fejlesztő nevelés-oktatás helyszínei:

- csoporttermek
- tornaterem
- egyéni fejlesztő helyiségek
- ebédlő

Közös helyiségek:

- sportpálya
- mozgás rehabilitációs részleg helyiségei
- öltözőszekrények
- tálalókonyha, mosogató
- mozgássérült WC
- WC-k tusolóval
- pelenkázó
- iroda
- előtér

Személyi feltételek

Három gyermekenként: 1 Gyógypedagógus vagy konduktor

Hat gyermekenként: 1 Gyógypedagógiai asszisztens

A fejlesztő nevelés-oktatásban a fenntartó által engedélyezett maximálisan felvehető tanulók létszáma: 36 fő

Működési engedélyben engedélyezett tanulói létszám: 30 fő

Csoportlétszámok: 3-6 fő

Intézményünk Csongrád Megye területéről érkező súlyosan, halmozottan fogyatékos gyermekeknek, fiataloknak nyújt képzési, fejlődési lehetőséget a fejlesztő nevelés – oktatás keretein belül 6-23 éves korig, heti 20 órában, ill. a (TKVSZB javaslata szerint)

Tevékenységünk célja

A köznevelésben való részvétel lehetőségének biztosítása. A súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése, gondozása. Hosszú távú célunk, hogy a tanulók felkészüljenek a felnőtt életre, megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak, elősegítve ezzel a társadalmi integrációjukat.

Fontos számunkra az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legnagyobb önállóság feltételeinek megteremtése, melynek alapja a szociális, a kommunikációs és más kognitív készségek specifikus módszerekkel való kompenzálása, a fejlődésben elmaradt készségek rehabilitációs fejlesztése, a mindennapi gyakorlati készségek speciális módszerekkel való tanítása.

Kiemelt célunk, hogy a gyermekek képessé váljanak a család életében való részvételre, elfogadják az általános emberi értékeket, felkészüljenek a felnőtt életre, megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak, elősegítve ezzel a társadalmi integrációjukat.

Kiemelten kezeljük:

- az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros ügyesség, tájékozódás, gondolkodás, vizuomotoros koordináció fejlesztését
- a bazális stimuláció, a logopédia, a szociális és kommunikációs tevékenységek segítségét
- a művészeti foglalkozások során a zene, a tánc, az ábrázolás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítését
- a mozgásállapot javítását, sporttevékenységet

Tevékenységünk feladatai

Olyan környezet biztosítása, amely a tanuló testi, értelmi és szociális képességeinek kibontakoztatását segíti.

A normalizáció és a participáció alapelvei érvényesülésének biztosítása a nevelés, oktatás és fejlesztés során.

A környezet megismerésének elősegítése.

Az énkép, önismeret kialakulásának segítése. Az önrendelkezés elismerése és a gyermekkor megélésének biztosítása.

A testi és lelki egészség biztosítása, jó testi-lelki közérzet megteremtése.

Segédeszközök felhasználása a fejlesztés, nevelés során.

Esztétikai, érzelmi élményszerzés biztosítása.

Ennek során az alábbiakat szükséges figyelembe venni:

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelése, oktatása során a tanulás és tanítás hagyományos felfogása nem alkalmazható, folyamatosan szem előtt kell tartani:

a) a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek pedagógiájának alapvető tételeit:

- A tanulás és tanítás kezdeti lépéseinek a tanulók legalapvetőbb szintű – akár vegetatív, a fizikai állapotváltozás legelemibb szintjén zajló megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése

- A tanuló és a gyógypedagógus közti partneri kapcsolat fokozatos kialakítása
- Következetes együttműködés
- Kommunikációs lehetőségeik kipuhatolása, feltárása és kiaknázása
- Mindennapi cselekvésekre alapozottság
- A tanulás része és színtere az alapszükségeik kielégítése is

b) a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek tanulási sajátosságait:

- Kötődés a tárgyakhoz és a jelenhez
- Cselekvéses tanulás és komplex (totális) kommunikációs beágyazottság
- Tevékenységtanulás kis lépésekben
- Tevékenységtanulás segítséggel – speciális irányítás és vezetés biztosítása
- A spontán tanulási szándék gyengesége

Az énkép, az önismeret kialakulása és a környezet fokozatos megismerése

A személyiség fejlődésének és kibontakozásának alapfeltétele, hogy a tanulóknak kialakulhasson az identitástudat, önmagukat autonóm személyként, az emberi és dologi világ aktív résztvevőjeként tapasztalják meg. A személyes identitás elsőként a test megéléséhez, differenciált érzékeléséhez és észleléséhez, a saját személyiségnek a másiktól való elkülönítéséhez, önmaga egyedi, autonóm személyként való megtapasztalásához kötődik. Az önazonosság kialakulásában mindezen túl meghatározó szerepet játszanak a személyes élmények és történések, amelyek az érintett személy egyedi élettörténetének alkotóelemeit adják. A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében az identitás kialakulásának pszichofizikai feltételei jelentős mértékben korlátozottak lehetnek. Ezért a nevelés-oktatás kitüntetett és komplex feladata, hogy a tanulók pozitív tapasztalatokat szerezzenek saját testükről és legszűkebb környezetükről s e kettő egymáshoz való viszonyáról.

Az önrendelkezés elismerése, a gyermekkor megélésének biztosítása és felkészülés a felnőtt lét szerepeire

Az a tény, hogy a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók személyiségfejlődése jelentősen nehezített, és életük folyamán számos akadállyal kell megküzdeniük, nem változtat azon, hogy a növekedés és érés folyamatában megjelennek azok a szükségletek és igények, amelyek általában az egyes életszakaszok jellemzői. Mivel a kiszolgáltatottság mértéke nem értelmezhető az önrendelkezésre való képesség mutatójaként, a lehető legszélesebb körben – a mindennapi élet helyzeteiben is – biztosítani kell a tanulók számára a választás és önálló döntéshozatal lehetőségét.

Testi és lelki egészség

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának – különösen a fejlesztő iskolai oktatás kezdetén – központi feladata az alapszükségletek kielégítése, a jó testi és lelki közérzet megteremtése, amelynek minden eleme az iskolai nevelés-oktatás alapvető, pedagógiai jelentőséggel bíró feladata is. Magában foglalja az elemi szükségletek kielégítését (a fejlesztési folyamatba épített ápolási és gondozási teendőket), a megfelelő testi és pszichés közérzet kialakulásának támogatását, az emberi alapszükségletek elismerését az élet minden területén. Hozzá tartozik e szükségletek megélését és differenciált kielégítését szolgáló alapfeltételek megteremtése, kielégítésük kommunikatív, pedagógiai és terápiás elősegítése, az önállóság és az egészséges életmódra nevelés feladatainak programba építése.

Információs és kommunikációs kultúra

Az információs és kommunikációs technikák a súlyosan és halmozottan fogyatékos személyek életében és életvezetésében egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert. A tanulóknak kommunikációjukban, a szabadidő eltöltése és a művelődés terén, valamint későbbi életük során egyaránt szükségük lehet különféle kommunikációs eszközökre, illetve a modern informatikai és számítástechnikai eszközökre, amelyeknek különösen nagy jelentőségük van az alternatív és augmentatív kommunikáció (a hiányzó kommunikációs készségek kompenzálása során) terén, a mindennapos helyzetekben való eligazodás, a személyi függetlenség és az önállóság biztosításában.

Hon- és népismeret – európai azonosságtudat – egyetemes kultúra

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók a világot mindenekelőtt testi tapasztalataikon keresztül ismerik meg. Ezért fejlesztésükben kitüntetett helyet foglal el a kommunikáció, a szociális interakció, a másik ember megértésének és önmaguk kifejezésének kölcsönösen egymásra épülő fejlesztése.

Pedagógiai alapelvek

A kommunikáció és az interakció elve

A világ jelenségeit intenzív testi kontaktuson keresztül kell a tanulók felé közvetíteni valamennyi lehetséges, rendelkezésünkre álló kommunikációs csatornán keresztül. Fel kell fedezni a kommunikatív szándékot a tanulók legegyszerűbb életműködéseiben is.

A normalizáció és a participáció elve

Olyan életfeltételeket és életmodelleket kell biztosítani, amelyek lehető legjobban megközelítik az életkoruknak megfelelő és társadalmilag érvényes mintákat.

A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve

A tanulóknak speciális, átfogó, egymást kiegészítő, fejlesztő, támogató és gondozó eljárásokra, komplex pedagógiai szolgáltatásra van szükségük. A multiszenzionális stimulálás pozitívan befolyásolja az énkép, én tudat, önértékelés fejlődését. A pedagógiai tevékenység központja mindig a tanuló személyisége, egyéni adottságai. Alapfeltétel a szakemberek magas szintű felkészültsége, az adott tanulói csoportra hangolt szakember-team. A fejlesztés figyelembe veszi a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanuló élethelyzetét, a múltbeli tapasztalatokat, élményeket, a jelen állapotot és az érintettre váró jövőt: a múltat építve a jelenben a jövőre készít fel. Nem csupán az aktív fejlesztés és képzés számít nevelésnek, idesorolhatók a részvétel, az átélés, a befogadás az élmény pedagógiai hatásai is.

Kooperáció és a tudatosság elve

A pedagógus és a tanuló közösen vesznek részt a tanítási – tanulási folyamat eseményeiben. Egységes elvárások, következetesség szükséges, ehhez fontos a tanulókkal foglalkozó valamennyi személy folyamatos információ- és tapasztalatcseréje. A mindennapos tevékenységek a fejlesztés alapját képező és az azt átfonó kommunikáció gyakorlása úgy eredményes, ha következetesek és egységesek az elvárások. Az egységes elvárások a tanulók számára könnyebben követhetők és biztonságérzetüket is növelik.

A differenciálás és az individualizáció elve

Egyéni gyógypedagógiai diagnosztizálás alapján egyéni fejlesztési tervek szerint valósul meg. A csoportban differenciáltan zajlik a feladatok gyakorlati megvalósítása. Lehetőséget kínálnak erre a kreatív, a zeneterápiás, a játék-foglalkozások, a közös étkezések, kirándulások, szabadidős és más programok, melyek során a sérült tanulók olyan ismereteket szereznek, képességeket és készségeket sajátítanak el, olyan élményekhez jutnak, amelyeknek a szociális kapcsolatok fejlődésére is hatásuk van.

A tanítás és tanulás szervezeti keretei, formái

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztése, nevelése és oktatása során egyaránt teret kap a csoportközösségben, kiscsoportban, illetve egyénileg megvalósuló fejlesztés. A csoportban végzett nevelésre, oktatásra, fejlesztésre a tematikus egységek feldolgozása, a szociális kapcsolatok kialakítását segítő „reggeli körök”, valamint a szabadidős és kreatív foglalkozások (művészeti jellegű alkotótevékenység, zene stb.) során nyílik alkalom. A csoportban végzett tevékenységek szükségesek a közösségi élmények átéléséhez, a közösséghez tartozás megéléséhez, a társakkal való együttműködés megtapasztalásához és gyakorlásához, azaz a szociális és érzelmi nevelés alapvető feladatainak megvalósításához. A csoportban és a csoportért végzett tevékenység az egyes tanulók kompetenciaérzését is növeli.

A kiscsoportos és egyéni foglalkoztatás az egyéni képesség- és készségfejlesztéskor indokolt, biztosítani kell azonban, hogy a tanulók egyénileg elsajátított képességeiket, készségeiket közösségi szituációban is kipróbálhassák, gyakorolhassák.

A gyermek egyéni képesség- és készségfejlődése határozza meg, hogy a heti óraszámából milyen arányban vesz részt egyéni és milyen arányban, csoportos foglalkoztatásban. Az egyéni fejlesztő foglalkozások nyújtanak lehetőséget arra, hogy speciális gyógypedagógiai és/vagy terápiás segítséget nyújtsunk a tanulónak (pl. mozgásnevelés, bazális stimuláció, rehabilitációs foglalkoztató terápia, zeneterápia stb.). A különböző terápiák alkalmazásának lehetősége a tanulók sajátos nevelési igényének, a helyi körülményeknek, valamint a terápiás ellátásokhoz szükséges meglévő, illetve igénybe vett szakembereknek is függvénye. Az egyes tanulók esetében a szakértői bizottság és szükség esetén a szakorvos javaslata alapján – a szülők véleményének ismeretében – az intézmény szakemberei közösen határoznak.

A fejlesztés területei

Területek
Kommunikáció
Mozgásnevelés
A dologi, az emberi és természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele
Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységekre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése.
Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.
Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükségletkielégítés kultúrájának megismerése.

Célja: a gyermek és a környezetük közötti kapcsolat kialakítása, a kommunikációs lehetőségek alapfeltételeinek feltárása és megteremtése, az önálló kommunikációs repertoár fokozatos kiépítése, amely által képesek lesznek kifejezni szükségleteiket és igényeiket, kapcsolatba lépni más emberekkel és hatást gyakorolni környezetükre.

Feladatai:

- Bármely megnyilvánulás és testi – akár valamely vegetatív funkcióval összefüggő – állapot értelmes közlésként való értelmezése, és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása
 - megnyilvánulások közlésként való értelmezése
 - az egészségi állapotban bekövetkező változások kommunikatív megközelítése
 - testi kommunikáció
- A tanulók és a gyógypedagógus közti bizalmas, bensőséges kapcsolat kialakítása, valamint a kommunikáció iránti igény felkeltése és megerősítése
 - bizalmas és bensőséges kapcsolat kialakítása
 - a kommunikációs igény felkeltése, megerősítése
 - a kommunikáció folyamatossága
- A tanulók szükségleteinek kommunikációval (hangdialógussal, beszéddel, jelekkel, tárgyakkal, gesztusokkal, testkontaktussal) kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése (fejlesztő gondozás)
 - alapszükséglet kielégítése
 - a fejlesztő gondozás
- Az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a mindennapos rutinhelyzetekben való tájékozódás elősegítése, a választás lehetőségének felkínálása, az igen-nem elkülönítése és alkalmazása
 - kapcsolatfelvétel és üdvözlés
 - mindennapos rutinhelyzetek egyezményes kifejezése
 - a kommunikációs alapszabályok elsajátításának elősegítése
 - az önálló döntéshozatal előkészítése
- A nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába, ezzel a valóság nyelvi birtokbavételének, a beszélt és írott kommunikációs formák elsajátításának előkészítése
 - a nyelvi eszközök folyamatos alkalmazása
 - a gyógypedagógus önkifejezése
- Alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása
 - kommunikációs eszköztár kiválasztása
 - konkrét helyhez kötődő eszközök alkalmazása
 - elvont kommunikációra alkalmas eszköztárak alkalmazása

- A tanulók egymás közti kommunikációjának ösztönzése: egymás üdvözlése, közösen végzett feladatok és játékok alkalmazása, a csoportos foglalkozások során a tanulók cselekvéseinek egymás számára is értelmezhetővé és hozzáférhetővé tétele, a társakkal való test-, szemkontaktus formáinak megtapasztaltatása
 - az egymásra figyelés ösztönzése
 - a tanulók közti közvetlen kommunikáció támogatása
- A tágabb – idegen – környezetben való kommunikáció megtanulása, a nagyobb önállóság és a szélesebb kulturális közösség életében való aktív részvétel lehetőségének megteremtése
 - a tágabb világ megismerése
 - iskolán kívüli foglalkozások
 - integrált programok szervezése

Mozgásnevelés

Célja: a tanuló testsémája kialakulásának elősegítése, a mozgás-szervrendszer optimális működésének biztosítása, a károsodott tartási és mozgási funkciók korrekciója, kompenzációja, az állapotromlás megelőzése, és a mindennapos tevékenységek, valamint a tanulás. játék- és munkatevékenységek motoros feltételeinek kialakítása.

Feladatai:

- A szenzomotoros depriváció csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgással (mozgásérzékelés) és facilitált mozgások kiváltásával; az önindította mozgások ösztönzésével, a célirányos, akaratlagos mozgások optimális feltételeinek megteremtése érdekében a testkép, testséma kialakítása és fejlesztése
 - a saját test megélése és a testséma kialakítása
 - a tér és téri viszonylatok megélése és tudatosítása
 - testi kommunikáció alkalmazása
 - aktivitás felkeltése, motoros válaszadás ösztönzése
- Pozicionálás, testhelyzet-korrekció, a helytelen testtartás és testhelyzet megszüntetése, a kóros mozgásminták gátlása, a különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos testhelyzetek kialakítása
 - helyes testhelyzet felvétele
 - gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök alkalmazása
- A mozgásfejlődés elősegítése a fiziológiás mozgássor szem előtt tartásával (a fejkontrolltól a felállásig)
 - fej- és törzskontroll, testhelyzetek kialakítása, megtartása
 - helyzet- és helyváltoztatás
- A kézhasználat, manipuláció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése
 - a manipuláció fejlesztéséhez szükséges előfeltételek
 - a kézfelület érzékelésészlelésének fejlesztése
 - koordináció fejlesztése
 - kézhasználat gyakorlása szituációhoz kötötten

-segédeszközök

- A kommunikáció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése
 - pozicionálás
 - mozgásgyakorlatok végzése a kommunikáció kialakítása érdekében

A dologi, az emberi és természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele

Célja: A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók dologi világhoz való viszonya sok esetben szinte csak a táplálékfelvétellel, a testápolással és az öltözéssel kapcsolatos passzív élményekben merül ki. Ez jelenti a világot, amelyben otthon érzik magukat, amelyet észlelnék és urálnak. Célunk e kényszerű befelé figyelésen való túllépés, hogy felfedezhessék a világot.

Feladatai:

- A valóság megragadásának segítése, a szenzomotoros funkciók fejlesztése
 - a) A külvilág felé fordulás és a dologi világ megélésének segítése
 - közös irányultság egy közös világra
 - ösztönzés az aktivitásra, a külvilág aktív felfedezésére
 - a szenzoros funkciók fejlesztése
 - b) Az önindította mozgás elősegítése és annak következményei
 - a szenzoros és a motoros működések összekapcsolása
 - a tér felfedezésének elősegítése
 - az idő strukturálásának elősegítése
 - a természeti világ megismerése
- A szemiotikai funkciók megjelenésének, a valóság ábrázolásának segítése
 - az utánpótlás tanítása, utánpótlásra készítés
 - szimbolikus játékok alkalmazása
 - a rajzolás elősegítése, a rajz fejlesztő hatása
 - a verbális - vagy alternatív és augmentatív eszközökkel segített – önkifejezés
- Az elemi gondolkodási funkciók fejlesztése
 - a téri megismerés interiorizálásának elősegítése
 - a több szempontú gondolkodás elősegítése
 - a decentráció elősegítése

Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése

Célja: A zenei, mozgásos, képzőművészeti és irodalmi alkotások megtapasztalása, a befogadás, a megértés lehetővé tétele, lehetőség nyújtása, hogy maguk is képesek pozitív módon adni valamit a világnak.

Feladatai:

- Az emberi lét esztétikai dimenziójának megnyitása, az elemi művészeti tapasztalatok hozzáférhetővé tétele, ezek örömforrásként való megtapasztalásának segítése
 - elemi esztétikai élmények

- a tevékenységekről felerősített szenzoros visszajelzések adása
- Az aktív cselekvés ösztönzése, elemi művészi tevékenységek végzése és a közös kreativitás élményének megtapasztalása
 - művészi tevékenységek hozzáférhetővé tétele
 - a művészeti tevékenységek közösségi dimenziójának kiaknázása
 - a tágabb kulturális művészeti és esztétikai világ hozzáférhetővé tétele

Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása

Célja: A személyes érzelmek kifejezése és a másik ember érzelmeinek megértése, a másokkal való együttműködés kialakítása. Lehetővé tenni, hogy önmagukat egyedi, autonóm lényként tapasztalják meg, valamint a szűkebb és tágabb közösségi életben való belépést és részvételt.

Feladatai:

- Az „én” és a „nem én” elkülönülése, a másik személy valóságának és egyediségének megtapasztalása
 - az anyáról való leválás kísérése, segítése
 - az emberi viszonyok kialakításának segítése
 - a különböző élethelyzetekre adott érzelmi reakciók gazdagítása
- Az „én” pozitív megélésének segítése, a szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása
 - minden megnyilvánulás megválaszolása
 - a tanuló néven szólítása
 - a saját testiség megélése és az én megtapasztalásának segítése
 - az én megélése az önindította mozgásban és a passzív mozgás során keletkező élményekben
- Kapcsolatfelvétel és közös tevékenység, a szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése, a kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése
 - az örömteli szociális kapcsolatok megtapasztalásának elősegítése
 - a spontán kapcsolatfelvétel alkalmainak megteremtése
 - a szociálisan elfogadható jelzések megerősítése, a nem elfogadhatók leépítése
 - a tanulók egymás közti kommunikációjának ösztönzése
- A közösségi kommunikációs formák megtanulása, alkalmazása
 - a figyelemfelkeltés lehetőségének biztosítása
 - az üdvözlés formáinak tanítása
 - a kommunikáció fenntartásának segítése
 - az érzelmek megnyilvánításának segítése, a konfliktusok kezelése
 - csoporton belüli aktivitás ösztönzése
- A közösségben való viselkedés formáinak tanítása, a szűkebb és tágabb világ kommunikációs normáinak megtanulása és gyakorlása
 - a közösségi alkalmakban való aktív részvétel segítése
 - a megfelelő kapcsolatteremtés formáinak kialakítása
 - a tágabb világban való viselkedés szabályainak elsajátítása

Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükségletkielégítés kultúrájának megismerése

Célja: Az önellátás szintjének emelése, a személyi függőség és kiszolgáltatottság csökkentése, a mindennapos tevékenységekhez kapcsolódó alapvető életmódbeli, ill. képességek szerinti alapvető munkatevékenységekhez kapcsolható ismeretek elsajátítása, valamint az emberi szükségletek kezelésének, kontrolljának és kulturált kielégítésének megtanítása.

Feladatai:

- A kiválasztásai folyamatok (vizelet- és székletürítés) érzékeltetése, együttműködés kialakítása az ehhez kapcsolódó tevékenységekben (pelenkázás), szobatisztaságra nevelés
 - megfelelő táplálék biztosítása
 - pozicionálás és masszázs
 - szobatisztaság előkészítése és kialakítása
- A testápolás, mint örömet adó élmény és a külső segítség elfogadása, együttműködés kialakítása, alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (fürdés, zuhanyozás, hajmosás, mosakodás, fogmosás, körömvágás), a tisztálkodás helyzeteiben a testi érzékelés, a dologi és emberi világról szerzett tapasztalatok biztosítása
 - a tisztálkodási szituációk kialakítása
 - pozicionálás és segítő eszközök alkalmazása
 - a testápolás kihasználása az egészség megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában
- Az öltözés, vetkőzés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés
 - az öltözés, vetkőzés optimális körülményeinek biztosítása
 - pozicionálás és segítő eszközök alkalmazása
 - az öltözés, vetkőzés kihasználása egészség megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában
- Az étkezés (evés, ivás) tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés
 - az étkezés optimális körülményeinek biztosítása
 - pozicionálás és segítő eszközök alkalmazása
 - az étkezés jelentősége az egészség megőrzésében, az egészséges életmód kialakításában
- Az egészséges életmódra való igény belsővé válása, az egészségtudatos tevékenységek előnyben részesítése, a szexualitással kapcsolatos ismeretek elsajátítása
 - az egészséges életmódra való igény belsővé válásának elősegítése
 - rendszeres mozgás és sportolás
 - segítségnyújtás a szexualitás megértése terén

Tantárgyak, tananyagtartalom

Sorszám	Tantárgy megnevezése	Heti óraszám	Éves óraszám
1.	Szűkebb-tágabb környezet (Reggeli kör, Szociális és érzelmi nevelés, Környezetismeret, Olvasás, Írás, Számolás-mérés)	8	288
2.	Mozgásnevelés	5	180
3.	Önkiszolgálás (Egyszerű munkatevékenységek)	5	180
4.	Ének-zene	1	36
5.	Ábrázolás-alakítás	1	36

Szűkebb-tágabb környezet

Heti óraszám	Éves óraszám
8 óra	288 óra

Témakörök	
1.	Reggeli kör
2.	Környezetismeret
3.	Szociális és érzelmi nevelés
4.	Olvasás
5.	Írás
6.	Számolás-mérés

Tananyagtartalom

1. témakör: Reggeli kör
Egymás köszöntése Évszakok, hónapok, napok, napszakok Időjárás Napirend Ünnepek, szokások és viselkedésformák

2.témakör: Környezetismeret
<ol style="list-style-type: none"> 1. Évszakok és az időjárás kapcsolata 2. Időjárás és ruházkodás kapcsolata 3. Élő környezet: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ember: <ul style="list-style-type: none"> • nemek • életkor • külső-, belső tulajdonságok ➤ Növények: <ul style="list-style-type: none"> • zöldségek

- gyümölcsök
- termések, magok
- virágok
- fák és cserjék
- ehető, nem ehető
- Állatok
 - háziállatok
 - vadon élő állatok
 - madarak
 - bogarak és rovarok
 - állatok és élőhelyük (víz, erdő, levegő, stb...)
- 4. Élettelen környezet:
 - anyagfajták
 - földrajzi alapismeretek
 - használati tárgyak és eszközök
 - lakókörnyezet, funkciói
- 5. Ünnepek:
 - Mikulás
 - Karácsony
 - Szilveszter
 - Farsang
 - Nőnap
 - Március 15
 - Húsvét
 - Anyák napja
 - Ballagás, tanévzáró
 - Születésnap, névnap
- 6. Hagyományok, szokások:
 - Márton nap
 - Tökfaragás
 - Luca búza
 - Locsolkodás
 - Májusfa
 - Busójárás
 - Kiszebáb égetés
 - Ünnepeknek megfelelő öltözködés
 - Himnusz
- 7. Témahetek, témanapok:
 - Víz világnapja (március 22.)
 - Egészség hét
 - Iskolán kívüli programra való felkészülés (erdei iskola, tanulmányi kirándulás)
 - Élményfeldolgozás
 - Állatok világnapja (október 4.)
 - Föld világnapja (április 22.)
 - környezetvédelem
 - szelektív hulladékgyűjtés
 - Madarak és fák napja
- 8. Közlekedés:

- Közlekedés helye
- Közlekedés módja
- Közlekedési eszközök

3.témakör: Szociális és érzelmi nevelés

1. Képről társak felismerése
2. Babzsákos feladatok
3. Közös figyelmi helyzetek
4. Népi játékok
5. Kérés és elutasítás
6. Kapcsolatteremtés formái
7. Mesefeldolgozás, dramatizálás
8. Szociális történetek
9. Család
10. Érzelmek

4.témakör: Olvasás

1. Beszédfejlesztés:
 - Beszédtechnika (Légző gyakorlatok, hangképző szervek tudatosítása)
 - Vokalizálás (hangadás)
 - Szókincsbővítés
 - Képolvasás
 - Események sorrendiségének meghatározása
 - Kérdezz-felelek (adekvát)
 - Ritmusérzék
 - Hallási figyelem (lassú, gyors, hangos, csendes, hosszú, rövid)
 - Hang kihallások, hangdifferenciálások
 - Vizuális figyelem
 - Emlékezet, gondolkodás, figyelem (összefüggések, csoportosítások)
 - Szógyűjtés adott hanggal
2. Térorientációs gyakorlatok:
 - Téri relációk
 - Téri relációs fogalmak
 - Irányok
 - Testséma
 - Soralkotás térben
 - Szem-kéz koordináció térben
3. Betűk olvasása:
 - Hang-betűegyeztetés
 - Magán- és mássalhangzók
 - Betűfelismerés, betűkeresés
 - Szógyűjtés adott betűvel
 - Szótagolvasás
4. Értő olvasás:
 - Szó-képegyeztetés
 - Tőmondatok olvasása

- Rövid történetek olvasása, értelmezése
- Információgyűjtés
- Szövegfeldolgozás

5.témakör: Írás

1. Finommozgás
 - Kéz irányított mozgása
 - Ceruzafogás
 - Szem-kéz koordináció
2. Síkbeli orientációs gyakorlatok
 - Síkbeli relációk
 - Síkbeli relációs fogalmak
 - Irányok
 - Testséma
 - Soralkotás síkban
 - Szem-kéz koordináció síkban (rajzolás)
3. Íráselemek tanítása
 - Sorköz
 - Vonalrendszer
4. Betűk írása
 - Betűelem és betűforma vázolása
 - Betűk összekapcsolása
5. Szavak írása

6.témakör: Számolás-mérés

1. Elemi tapasztalatok:
 - Tárgyak tulajdonságai – kicsi, nagy, hosszú, rövid
2. Tájékozódás térben:
 - Téri relációk
 - Téri relációs fogalmak
 - Irányok
 - Testséma
 - Soralkotás térben
 - Szem-kéz koordináció térben
3. Tájékozódás időben:
 - Napszakok
 - Óra
4. Mennyiségek felismerése:
 - Halmazalkotás
 - Mennyiségek összehasonlítása
 - Relációs jel
5. Számjegyek megismerése:
 - Tárgy egyeztetése - pontkép, ujjkép, számkép
6. Számkép, mennyiség egyeztetés
7. Számjegyek írása

8. Műveletek:
- Összeadás
 - Kivonás
9. Mérések, mérőeszközök

Mozgásnevelés

Heti óraszám	Éves óraszám
5 óra	180 óra

Témakörök	
1.	Passzív kimozzgatások, nyújtások
2.	Relaxáció, lazítások
3.	Alapmozgások
4.	Egyensúlygyakorlatok
5.	Dobások, labdás játékok
6.	Téli foglalkozások
7.	Rendgyakorlatok, légzőgyakorlatok
8.	Kerékpározás
9.	Játékos versenyek
10.	Szabadtéri, játszótéri eszközök használata

Tananyagtartalom

1.témakör: Passzív kimozzgatások, nyújtások (gyógytornász)

- tónusnormalizálás törzs rotációval
- felső végtagok kimozzgatása (ízületenként összes mozgásirány kivitelezése)
- alsó végtag kimozzgatása (ízületenként összes mozgásirány kivitelezése)
- törzsmozgások (rotáció alulról és felülről indított, laterális flexio, flexio, extensio)
- nyújtások
 - törzs elongáció (nyújtózás fejjel felfelé)
 - törzs elongáció alsó és felső végtagokkal együtt
- izomnyújtások
 - post izometrikus relaxáció
 - agonista contractió
- stretching
- elnyújtott mechanikai stretching
- Moto Med használata

2.témakör: Relaxáció, lazítások (gyógytornászok)

- szenzoros stimuláció tüskés labdával

- kézi masszírozó géppel történő kezelés
- masszázs
- légzőgyakorlatok
- felsővégtagi és gerinc mozgásokkal egybekötött légzőgyakorlatok
- hidroterápiás kezelés
- labdafürdő
- autogén tréning

3.témakör: Alapmozgások

Lépések:

- lépések segédeszközzel
- folyamatos lépések segédeszközzel
- folyamatos lépések önállóan
- lépéshossz szabályozása
- akadályok átlépése

Járások:

- egyenes talajon
- emelkedőn
- lépcsőn
- padon
- ferde padon
- szlalomban

Futások:

- egyenes futás
- táv fokozatos növelése játékosan
- időtartam fokozatos növelése játékosan
- versenyfutások

Ugrások:

- elrugaszkodás
- vonal és egyre nagyobb akadályok átugrása
- felugrások ill, leugrások

Kúszások: (azonos oldali kéz és láb)

- talajon
- akadályok alatt

Mászások: (ellentétes kar-láb)

- talajon „mint a kutya”
- padon
- bordásfalon
- ferde padon

Gurulások:

- lepedőben gurítások
- talajon hossz tengely körül
- gurulóátfordulás előre

4.témakör: Egyensúlygyakorlatok

Statikus helyzetek felvétele, megtartása:

- ülések (török, nyújtott, hajlított, sarok)
- állások (alapállás, terpeszállás)
- fekvések (hason, háton)
- támaszok (térdelő)

Járások: (különböző irányokban)

- egyre szűkebb sávban
- padon
- ferde padon
- pad keresztgerendáján

Futókerékpár hajtása

Akadálypálya

Roller

Különböző egyensúlyfejlesztő eszközök használata: nagylabda, billenődeszka,

Elindulások különböző kiindulóhelyzetekből

5.témakör: Dobások, labdás játékok

Labda megfogása, elengedése, ejtése

Labda átadása kézből kézbe

Egykezes dobások szabadon, táv fokozatos növelésével

Egykezes dobás célra

Kétkezes alsódobás (gumi, medicin)

Kétkezes felsődobás (gumi)

Kétkezes dobás hátra (láb között, fej felett)

Labda lepattintása, elkapása

Labda elgurítása szabadon, társnak (gumi, teke)

Labda rúgása (medicin, gumi)

Játékos dobások:

- dobóversenyek célra, távolba
- teke
- kiütő

- cica-egér
- labdagyűjtögetés
- burgonyaültetés
- lufi ütögetése

6.témakör: Téli foglalkozások

Séta a hóban

Szánkó húzása

Szánkó tolása

Hógolyó gyúrása, eldobása

Szánkózás

7.témakör: Rendgyakorlatok, légzőgyakorlatok

Tornasor kialakítása (térbeli tájékozódás)

Vonal kialakítása (sorversenyekhez)

Oszlop kialakítása (váltóversenyekhez)

Járás kettes oszlopban (utcai sétához)

Egyenletes, ütemezett légzés

Fújások:

- gyertya
- ping-pong labda
- szívószál....

Hasi légzés érzékeltetése (játékosan)

Mellkasi légzés érzékeltetése (játékosan)

8.témakör: Kerékpározás

Moto Med kerékpár használat

Futókerékpár, kismotor használata (pedál nélkül)

Szobakerékpár használata

Háromkerekű kerékpár használata

Kétkerekű kerékpár használata

9.témakör: Játékos versenyek

Futóversenyek vonalból

Dobóversenyek vonalból

Váltóversenyek különböző feladatokkal

Mókusok ki a házból

Székfoglaló

Páros gyakorlatok (pl. „Húzz, húzz engemet...)

- kötéllel, kézzel

Utánzó gyakorlatok

- állatok
- mondókával kísért mozgások
- tükörijáték
- szoborjáték

Körjátékok

„Ütemezett” szabad- és kéziszergyakorlatok

10.témakör: Szabadtéri, játszótéri eszközök használata

Kondicionáló gépek és eszközök használata

Trambulin

Libikóka

Hinta hajtása

Csúszda

Önkiszolgálás

Heti óraszám	Éves óraszám
5 óra	180 óra

Témakörök	
1.	Öltözködés
2.	Testápolás, személyi higiénia
3.	Étkezés
4.	Egyszerűbb munkatevékenységek

Tananyagtartalom

1.témakör: Öltözködés
Vetkőzés
Öltözés
Ruházarak használata

2.témakör: Testápolás, személyi higiénia
Kézmosás
Arcmosás
Fogápolás
WC használat
Zsebkendő használat

3.témakör: Étkezés
Étkezés eszközei (kanál, villa, kés, pohár, szalvéta, tányér)
Terítés
Evőeszközök használata
Étkezési szokások

4.témakör: Egyszerűbb munkatevékenységek

Terem eszközei (taneszközök, játékok, takarító eszközök)

Udvari tevékenységek (eszközök, és azok használata)

Háztartási ismeretek (konyhai tevékenységek, mosókonyhai tevékenységek)

Ének-zene

Heti óraszám	Éves óraszám
1 óra	36 óra

Témakörök	
1.	Gyermekdalok, népdalok
2.	Ünnepek, hagyományok, szokások
3.	Relaxáció, zenehallgatás
4.	Hangszerismeret, hangszerhasználat

Tananyagtartalom

1.témakör: Gyermekdalok, népdalok Altatók Tenyérvjátékok Simogatók Ujj-játékok Hintáztatók Lovagoltatók Sétáltatók Dalok, mondókák (évszak, időjárás, állat, növény stb...) Körjátékok Felelgetős játékok
2.témakör: Ünnepek, hagyományok, szokások Márton nap Mikulás Luca búza Karácsony Szilveszter Farsang Nőnap

Március 15.

Húsvét

Májusfa

Anyák napja

Ballagás, tanévzáró

Születésnap, névnap

Család

3.témakör: Relaxáció, zenehallgatás

Helyzetnek, aktualitásnak megfelelő zenehallgatás

Gyerekdalok

Popzene

4.témakör: Hangszerismeret, hangszerhasználat

Ritmizáló és tempógyakorlatok

Érdeklődést felkeltő hangszerek

Ábrázolás-alakítás

Heti óraszám	Éves óraszám
1 óra	36 óra

Témakörök	
1.	Évszakok és időjárás
2.	Ünnepek, hagyományok, szokások
3.	Aktualitásoknak megfelelő dekoráció készítése
4.	Témaheteket, témanapokat lezáró plakátkészítés
5.	Technikák

Tananyagtartalom

1.témakör: Évszakok és időjárás
Őszi természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
Téli természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
Tavaszi természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)
Nyári természet ábrázolása (növények, állatok, időjárás elemek, öltözködés)

2.témakör: Ünnepek, hagyományok, szokások
Márton nap
Mikulás
Luca búza
Karácsony
Szilveszter
Farsang
Nőnap
Március 15.
Húsvét
Májusfa
Anyák napja
Ballagás, tanévzáró

Születésnap, névnap

Család

3.témakör: Aktualitásoknak megfelelő dekoráció

Évszakok

Ünnepek, hagyományok, szokások

Témahetek, témanapok

4.témakör: Témaheteket, témanapokat lezáró plakátkészítés

Víz világnapja

Egészség hét

Élményfeldolgozás

Állatok világnapja

Föld világnapja

Madarak és fák napja

Évszakok

5.témakör: Technikák

Formázás különböző anyagokból

- Anyagvizsgálat
- Anyagok formázása:
 - papír: gyűrés, tépés, hajtogatás
 - gyurma: sodrás, gömbölyítés
 - homok: töltés, tömörítés, építés
 - só-liszt: sodrás, gömbölyítés, festés
 - agyag
 - gipsz
- Vizuális ábrázolás
 - festés
 - rajzolás
 - színezés
 - szórás különböző anyagokkal
 - nyomdázás
- Eszközhasználat

Egyéni fejlesztések, terápiák

A terápiák, egyéni fejlesztések jól illeszkednek a fejlesztő nevelés- oktatásba, a tanórai differenciált foglalkoztatással összhangban történik. A megismerő funkciók, a szocializáció és kommunikáció egyénileg elérhető legmagasabb szintjére emelés színtere.

Egyéni fejlesztések, terápiák megvalósulása:

- az egyéni fejlesztést a team munka határozza meg
- a tanulókat a team munka kíséri nyomon
- az egyéni fejlesztés, mozgásnevelés és értelmi fejlesztés órákon valósul meg
- a foglalkozások 45 percesek, de a tanuló állapota, teherbíró képessége ennél rövidebb időkeretet is lehetővé tesz

Az egyéni fejlesztések alkalmazásának fő céljai:

- csoportos foglalkozásokon tapasztaltak megerősítése
- az egyén viszonylagos önkiszolgálási szintjének növelése
- a tanulók személyiségfejlődésének segítése

Gyógypedagógiai jellegű

- Alternatív és augmentatív kommunikáció
- Látásfejlesztés
- Hallásfejlesztés
- Autizmus specifikus fejlesztése

Mozgásos jellegű

- Bazális terápia
- Etetés-(evés) terápia
- Mozgásfejlesztés
- Szenzoros integrációs terápia

Fizioterápiás kezelések:

- Gyógymasszázs,

Terápiák

- zeneterápia
- kutyaterápia

A pedagógiai munka tervezése

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek sajátos nevelési és terápiás szükségleteiből, igényeiből adódóan nem lehet a nevelést és oktatást sem a tananyag struktúrája, sem tér- és időbeli elrendezése szempontjából egységesen kialakított szerkezetbe rendezni. A differenciált tervezőmunka ezért a nevelés-oktatás fontos elemét képezi. A pedagógiai munka szakaszolása a gyógypedagógiai tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálását, valamint koncentrikus bővítését jelenti, mindenkor szem előtt tartva a gyermek, tanuló adottságait, képességeit, sajátos nevelési igényét. A fejlesztő nevelés-oktatás a súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók számára szervezett – a tanév rendjéhez igazodó, tanítási évfolyamokra nem tagolódó, de felépítésében az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.

A csoportokban folyó munkát a helyi tantervre épülő, a csoportok saját igényeiknek, fejlettségi szintjüknek megfelelően, az iskola pedagógiai programjára épülő csoport tanmenet határozza meg, vetíti előre a tanév folyamán.

A tervezés legfontosabb lépése a tanulók alapos ismerete, az egyes tanulók, illetve a tanulócsoport képességstruktúrájának pontos vizsgálata, feltérképezése. A tervezőmunka kezdetekor fontos a szülő és az iskolai nevelést megelőzően a gyermekkel foglalkozó intézmény szakemberei megfigyeléseinek, tapasztalatainak megismerése is. Nagyon fontos az alapos információk gyűjtése a gyermek megelőző élethelyzetéről, kialakult szokásairól, családi vagy intézményes nevelésük eddig elért eredményeiről és kudarcairól. A pedagógiai vélemény a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében nem egyszeri vizsgálatot, hanem folyamat-diagnosztikát jelent: a korábbi életszakaszra vonatkozó információk megszerzése mellett 8–12 hetes megfigyelési időszaknak kell eltelnie ahhoz, hogy alapos információkat szerezzünk a gyerekekről, képességeiről. Különösen a csoportba, osztályba újonnan érkező tanuló esetében szükséges hosszabb megfigyelési időt szánni az egyéni tervezés előtt. E megfigyelési időszak alatt végzik el a gyógypedagógusok a gyerekek kommunikációjának felmérését a **kommunikációs mátrix** segítségével, illetve a gyógytornászok **egy helyileg, általuk kidolgozott feladatsorral** felméri a tanulók mozgásállapotát. A gyógypedagógiai asszisztensek minden tanulóról elkészítik a **„gondozási útlevelet”**, amely egy helyileg kidolgozott kérdéssor szempontjai alapján részletes tájékoztatást ad a gyermek önkiszolgálási, gondozási teendőiről. A korábban már ismert tanuló esetében a következő évi egyéni nevelési-oktatási terv összeállítása előtt elegendő lehet rövidebb megfigyelési időszak a tanév kezdetén.

A gyógypedagógiai vélemény, valamint a szülői kérdőív a tanulóról szerzett tapasztalatokat, megfigyeléseket tartalmazza, mely az első megfigyelési időszak alkalmával a legrészletesebb, ez szolgál majd a félévi vagy év végi értékelés elkészítésének alapjául, mely a kiindulási helyzethez viszonyítva tartalmazza a változásokat. A gyógypedagógiai véleményt célszerű minden tanév kezdetén kiegészíteni, hogy a gyermek fejlődése következtében megváltozott kiindulási helyzet alapján kerüljön sor az adott tanévre vonatkozó célkitűzések meghatározására.

A tanulók fejlődésének értékelése

A gyermekek saját egyéni fejlesztési tervük alapján kapják meg komplex fejlesztésüket egész évben. Az egyéni fejlesztési tervek a pedagógiai program figyelembevételével készülnek el. A gyermekek számára nincs minimum követelmény, mindig önmagához képest értékeljük a fejlődésüket.

A tanulókkal foglalkozó szakmai team minden félévben és tanév végén készít értékelést a gyermek haladásáról. Ez az értékelés lehetőséget nyújt arra, hogy a szakmai team egységbe foglalja tapasztalatait, kontrollálja önmaga munkáját és a pedagógiai tervet. Az értékelés tartalmazza a tanuló minden egyes fejlesztési területen elért eredményeit és nehézségeit, javaslatokat tesz az újabb fejlesztési terv elkészítésére vagy a meglévő kiegészítésére, módosítására.

Félévkor és év végén írásban kidolgozott értékelési lapot adunk a szülő számára a gyermek egyéni fejlesztési tervének megfelelően.

Év végén ez még kiegészül azzal, hogy a gyerekek bizonyítványt kapnak.

A bekerülés feltételei

A fejlesztő nevelés-oktatásba való bekerülésről a Csongrád Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, a Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és a Látásvizsgáló Országos Szakértői Bizottság szakvéleménye és a szülők ez irányú kérése alapján a GEMMA Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola intézményvezetője dönt.

A gyermekek felvétele ideális esetben a tanévkezdetkor történik, ha a csoport létszáma nincs feltöltve, az üresen maradt helyekre év közben is be lehet iratkozni.

A csoportba kerülés feltételei:

- a betöltött hatodik életév
- szakértői bizottsági javaslat
- súlyos, halmozott fogyatékoság

A továbbhaladás

A programban rögzített témakörök szerint történik a tanulók fejlesztése. Az ismeretek évről évre koncentrikusan bővülnek, melyek elsajátításában a tanulók egyéni tempójuk szerint haladnak. Az évfolyamok között a tovább haladás automatikus.

Egységes követelményként fogalmazódik meg, hogy a tanulók lehetőségeikhez mérten a lehető legtöbbet vegyenek részt a foglalkozásokon.

- a gyermek számára minden tanév kezdetén, legkésőbb a 12. tanítási hét végéig egyéni fejlesztési terv készül
- a gyermek számára készített egyéni fejlesztési tervet félévkor és év végén a team felülvizsgálja, és ha szükséges átdolgozza
- a team, a szülő, vagy bármely munkatárs kérésére bármikor felülvizsgálhatja a nevelési programot, annak célkitűzéseit vagy feladatait, ha az a gyermek aktuális állapotát figyelembe véve már nem alkalmazható

Tanulói jogviszony megszüntetése

A gyermekek tanulói jogviszonya a csoport, ill. az intézmény elhagyásával szűnik meg.

A tanulói jogviszony egyéb esetekben a Köznevelési Törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésevel szűnik meg, azaz 16 évesen, de tanulmányait a Bizottság véleménye alapján 23 éves koráig folytathatja.

Gyermekétkeztetés rendje

Intézményünk a gyermekétkeztetést helyben biztosítja. Szükség esetén a pépesítés, illetve az orvos által előírt diétás étrend megoldható. A napi egy főétkeztetést biztosítjuk.

Szülői kapcsolattartás

- tanévnyitó, félévi és év végi szülői értekezlet
- igény szerint napi személyes kapcsolattartás
- üzenő füzet, telefon
- nyílt nap, bemutató foglalkozás
- szülőklub szervezése, rendszeres találkozásokkal
- szülők számára kölcsönözhető szakirodalom biztosítása

Melléletek a tantárgyak tanításához

1. Feladatgyűjtemény a **Szűkebb tágabb környezet** tantárgy tanításához
2. Feladatgyűjtemény a **Mozgásnevelés** tantárgy tanításához
3. Feladatgyűjtemény az **Önkiszolgálás** tantárgy tanításához
4. Feladatgyűjtemény az **Ábrázolás-alakítás** tantárgy tanításához
5. Feladatgyűjtemény az **Ének-zene** tantárgy tanításához
6. A fejlesztő nevelés-oktatásban használatos eszközök jegyzéke

Legitimációs záradék

A Fejlesztő Iskola szakmai programját a *szülői egyesület* 2022. augusztus 29. napján tartott ülésén véleményezte.

.....
szülői szervezet képviselője

A Fejlesztő Iskola szakmai programját a *nevelőtestület* 2022. augusztus 29. napján tartott ülésén elfogadta és jóváhagyásra javasolta.

.....
intézményvezető

A Fejlesztő Iskola szakmai programját a fenntartó 2022. augusztus 29. napján jóváhagyta.

.....
fenntartó